

**Дүрген-дүрген чугаалаңар
Дүлүк-дүлүк чугаалаңар.**

**Бодал-бодал,
Бодан-бодан.
Бодалдардан
Бодан-бодан!**

Хөндүргени

Хөндүргеле

Төрөл баштап хөндүргеле!

Кудурганы кудургала,

Кудуруктан кудургала!

**Чаашкынназа,
Чаашкынназын.
Чаагай сиген
Чаптып үнзүн.**

Салгынназа,

Салгынназын.

Сарыг чечек саглаңназын.

Торлаа, тогдук, торга, таан

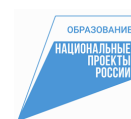
Терек, терезин, тен, тал,

Терге, тавак, тон, тонак,

Танныыл, тараачын төлээ

Дүрген чугаалар-биле ажылдаарыңга удуртулга

- 1. Уругларга дүрген чугааны баштай дүрген, оон соонда далаш чок, тода чугаалап бээр.**
- 2. Ында кымның азы чүнүң дугайында чугаалап турарын айтырар (тодарадыр, сайгарар).**
- 3. Дүрген чугаада кандыг сөстөр бот-боттарыңга дөмейлежиң, кандыг үннер катапталтынып турарын уругларның боттарыңга хайгаараттырар.**
- 4. Дүрген чугааны башкызы (ада-иези) катап база тода чугаалавышаан, сактып алырынче уругларның кичээнгейин угландырар.**
- 5. Дүрген чугааны уругларга сымыраны аарак, элээн каш катап чугаалаттырар (эгезинде оожум, далаш чок, оон дүрген чугааладыр).**
- 6. Дүрген чугааны дүрген болгаш дынзыг чугаалаттырып өөрөдир.**

**ФЕДЕРАЛДЫГ ТӨЛЕВИЛЕДЕР
«ЧАШ АЖЫ-ТӨЛДҮГ ӨГ-БҮЛӨЛӨРГӨ
ДЕТКИМЧЕ», «АМГЫ ҮЕНИҢ ШКОЛАЗЫ»**

Тыва Республиканың Дзун-Хемчик кожуунунң Чадаана хоорайның школа назыны четпээн уругларның муниципалдыг автономнуг өөрөдилге албан чери «Хээлер» уруглар сады

АДА-ИЕНИҢ СҮМЕ АЛЫР ТӨВҮ

**“А М Ы Д Ы Р А Л Д Ы Ң
Ч Е Л Э Э Ж И”**

Үндүрүлгө №14

ДУРГЕН ЧУГААЛАР-БИЛЕ АЖЫЛ

Улуг бөлүктүн ада-иезинге сүмелер

Үндүрүлгениң тургузукчузу:

Кужугет Янжима Хаматы-ооловна,

кижизидикчи башкы

Кожагар эдээнде-
Хойжунуң коданы.
Хоюнуң бетинде-
Коданчы ыды.

Ыдының ындында-
Ышкыштаан беzi.
Безиниң сиртинде-
Бедик эзери.

Эзериниң кырында-
Ээзи Сарала.
Сараланың эктинде-
Чарылбас боозу.

Чепсээниң артында-
Челдиг аскыры.
Аскырның үстүнде-
Аяскан дээри.

Чер-Дээр аразында-
Чеди каът челээжи.
Беzi-даа айылаан-
Аскырын тепкилээн.

Метпээ-Саралазы
Алгырган-кышкырган...
Бо төөгү Мугурга
Болган дижир чуве.

Шиш бажы сүвүр,
Сиген бажы шивит.

Эник ээрзин,
Элик огурзун.
Элик шуут огурзун,
Эник шуут ээрзин.

Эзирни хоюзар,
Эзерни чазаар.
Эзерни чазаар,
Эзирни хоюзар.

Билдим-билдим-
Биче шынаа,
Шынаалаза-
Шыргай арга,
Аргалаза-
Арай кадыр,
Кадырлаза-
Каскак озан.

